

Banjac, Senka

Master's thesis / Diplomski rad

2020

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Academy of Arts and Culture in Osijek / Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Akademija za umjetnost i kulturu u Osijeku**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:251:078489>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-09-01**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the Academy of Arts and Culture in Osijek](#)

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU
AKADEMIJA ZA UMJETNOST I KULTURU U OSIJEKU
ODSJEK ZA VIZUALNE I MEDIJSKE UMJETNOSTI
SVEUČILIŠNI DIPLOMSKI STUDIJ LIKOVNA KULTURA

SENKA BANJAC

CORPUS

DIPLOMSKI RAD

MENTOR:

izv. prof. art. Domagoj Sušac

SUMENTOR:

Miran Blažek, ass.

Osijek, 2020.

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU
AKADEMIJA ZA UMJETNOST I KULTURU U OSIJEKU

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

kojom ja Senka Banjac potvrđujem da je moj diplomski rad pod naslovom *Corpus* te mentorstvom izv. prof. art. Domagoja Sušca i sumentorstvom Mirana Blažeka, ass. rezultat isključivo mojega vlastitog rada, da se temelji na mojim istraživanjima i oslanja na objavljenu literaturu kao što to pokazuju korištene bilješke i bibliografija. Izjavljujem da niti jedan dio diplomskog rada nije napisan na nedopušten način, odnosno da nije prepisan iz necitiranog rada, pa tako ne krši ničija autorska prava. Također, izjavljujem da nijedan dio završnog/diplomskog rada nije iskorišten za bilo koji drugi rad pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili radnoj ustanovi.

U Osijeku,

Potpis

SADRŽAJ

1.UVOD.....	1
2. CORPUS.....	2
3. CRTEŽ KAO POLAZIŠTE U STVARANJU OSOBNOG PROSTORA.....	2
4. PHOTOSHOP KAO IZVOR SLOBODE U STVARANJU.....	4
4.1. Pogled u prošlost.....	9
4.2. Stakleni pogled u neizvjesnost budućnosti.....	10
4.3. Rastvaranje crteža.....	13
5. ZAKLJUČAK.....	14
6. SAŽETAK.....	15
7. LITERATURA.....	16
8.PRILOZI.....	19

1. UVOD

Diplomski rad na autentičan način predstavlja seriju crteža u kombiniranim, analognim (olovka) i digitalnim tehnikama (Photoshop), uspoređujući ih s konceptom i metodama gradnje crteža renesansnog umjetnika Leonarda da Vincija i suvremene umjetnice Jenny Saville. Serija crteža predstavlja refleksiju stanja osobnog unutarnjeg prostora. Crteži ostvareni u tehnici olovke naknadno se obrađuju u računalnom programu, odnosno rekonstruiraju u nove radove. Kompozicija je u crtežima otvorena te je na taj način ostvarena mogućnost mnoštva varijacija u spajanju različitih fragmenata osobnih doživljaja. Svakom novom rekonpozicijom starih radova postavlja se novi pogled u tumačenju značenja rada. Na taj način postiže se uvid u metafizičko stanje cijeloga osobnog habitusa. Kontekst ove serije radova i njihovih varijacija mogao bi se u širem smislu riječi obuhvatiti pojmom *corpura* (lat. tijelo) jer *corpus* čini nematerijalno tijelo, odnosno duhovno i emocionalno stanje čovjeka. Ukratko, *corpus* je „tijelo“ koje se stvara sa svakom novom kompozicijom crteža. Osobni doživljaji oslanjaju se na prošlost i njihovo značenje u sadašnjosti.

2. CORPUS

Metoda koja se koristi na početku stvaranja crteža promatranje je papira kao svojevrsnog oblika ogledala koje reflektira unutarnje stanje. U većini slučajeva započinjem motivom oka za koje se vrlo često govori da je to „ogledalo duše“. Reflektiranje osobnog unutarnjeg prostora na papir također je i jedan oblik rituala pročišćavanja te se u crtežima može prepoznati nepostojanje zatvorenog prostora i zadane kompozicije. Kompozicija je crteža otvorena ina taj se način može povezati s drugim crtežima te svakim komponiranjem starih i novih crteža nastaje nova slika. Svaki crtež otvorene kompozicije jedan je dio mikrokozmosa koji se u svakoj novoj kompoziciji sa starim radovima oblikuje u novi makrokozmos. Svaka je ta kompozicija jedan novi oblik *corpusa*. Ukratko, u svom radu sasvim nesvjesno prikazujem ono što je iza i iznad osobne realnosti. *Corpus* dolazi od latinske riječi koja označava tijelo, općenito svako biće koje je protežno, koje zauzima određeni prostor i dostupno je osjetilima. *Corpus* prema Aristotelovu filozofskom stajalištu označava ukupno biće: duhovno, mentalno, metafizičko. U Kabali *corpus* kao ljudsko tijelo nikada nije bilo izričitom temom, ipak, mnoga spominjanja ne samo fizičkog tijela, ukazuju na potrebu sustavnog razmatranja tijela. „Ne samo tijela u ovom, fizičkom svijetu nego i u višim svjetovima. Stoga, javlja se potreba tematiziranja višeslojnosti ljudskoga tijela, a tu potrebu osjećam dok stvaram crteže jer na taj način ostvarujem odnos snaga – forma. Tu je psihičko uzrok životu fizičkog, a ne obrnuto. Govor o razinama tijela nužno upućuje na više razine svjetova. Viši svjetovi i nisu baš tako daleko od nas niti su, kao što ih predstavljamo, visoko iznad nas. Ti su svjetovi u nama, pa ih nalazimo onda kad se u sebi usmjerimo na njih kao na dimenzije našega sveukupnog bića.“

3. CRTEŽ KAO POLAZIŠTE U STVARANJU OSOBNOG PROSTORA

U procesu stvaranja crteža olovkom prepoznajem sličnosti sa stilom i gradnjom crteža renesansnog umjetnika Leonarda Da Vincija. U fokusu moga rada unutarnji je prostor kojeg postupno otvaram, a u njegovom je radu fokus vanjski oblik ljudskog tijela i njegovih dijelova. Razlika koja je očita u radovima jest njegova želja za prikazivanjem stvarne studije čovjeka kako bi otkrio skrivene procese funkcioniranja tijela. Iz nedovršenosti i otvorenosti njegovih radova dobivam motivaciju za svoje radove koji figurativno imaju doticaj s njegovim radovima, odnosno samo dijelovi tijela (slika1).

U istraživanju podsvijesti, ne odbacujući figurativne elemente (dijelove tijela: oko, usne, ruka, noga...) kao jedno od najčešćih polazišta u oblikovanju crteža, koristim ih za izražavanje poruke u prenesenom značenju, odnosno vlastite metafore ili osobne alegorije.

Pomoću tog crtanja stvaram osobni prostor. U svom radu stavljam u funkciju sve poznate i nepoznate aspekte vlastitog habitusa. U filozofskom smislu habitus označava skup etičkih svojstava neke osobe, stanje ili držanje tijela i duha. U želji za otkrivanjem svoje podsvijesti u samom crtežu koristim motive tijela koji su u konačnici u službi samoostvarenja cijeloga habitusa.

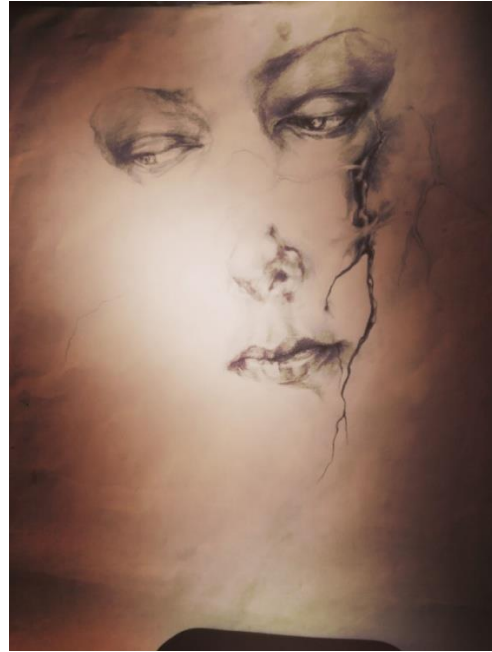
SLIKA 1. Leonardo Da Vinci

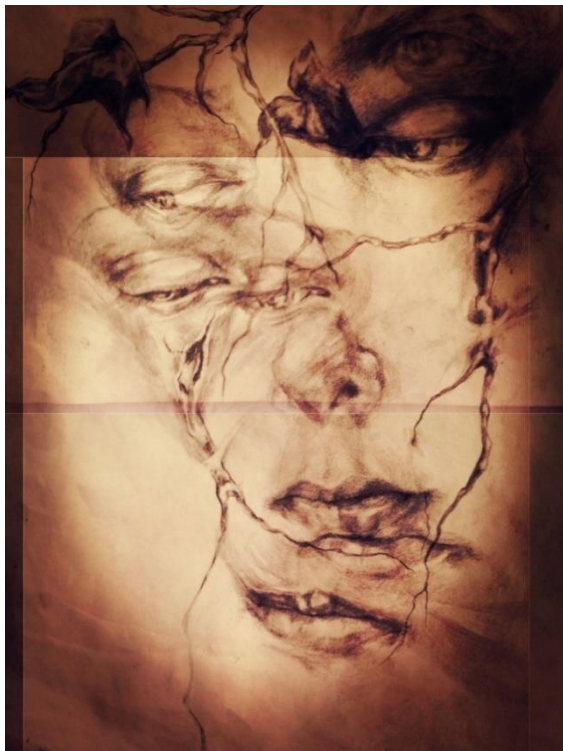
SLIKA 2. *Najbolje godine ovog života mog, sjajne i rđave, samo su kliznule k'o sila Dunava pod sjenkom tvrđave, olovka na starom papiru, 82x57cm*

4. PHOTOSHOP KAO IZVOR SLOBODE U STVARANJU

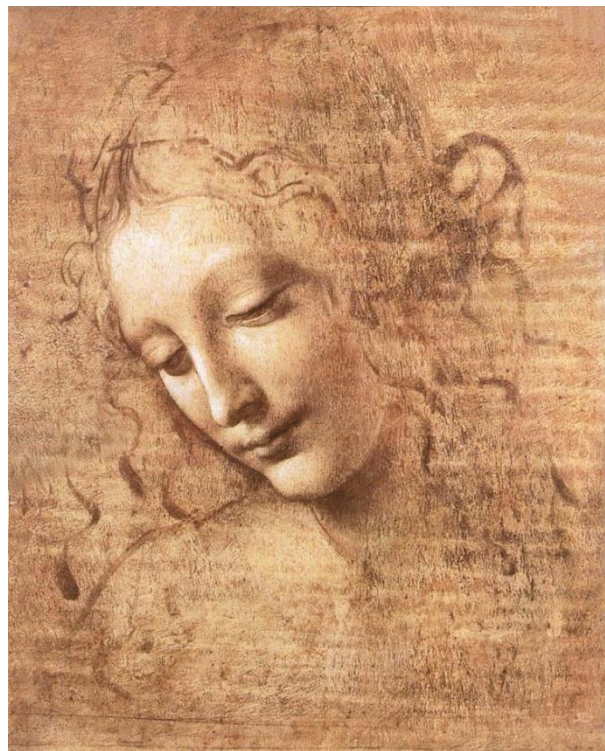
U doticaju s programom Photoshop dolazim do spontanog korištenja starih radova i stavljam ih u funkciju novoga. Dekomponiranjem originalnih crteža komponiram nove radove. U procesu rada dovodim sebe do točke potpunog prepuštanja samoregenerirajućem procesu rada. Dolazim do željenog čak i potrebnog stanja u svom biću odnosno *corpusu*, a ne samo u vlastitom radu. Težim od ukupnog procesa postići jedinstvo stanja, vlastitog kao i rada.

SLIKA 3. Crtež korišten u izradi digitalnog rada. SLIKA 4. Crtež korišten u izradi digitalnog rada.

SLIKA 5. Digitalni rad pod nazivom:
*To je tako, ne pravi od tuge nauku,
mani svijetlo na sljedećem brijegu*

SLIKA 6. Leonardo da Vinci, *La Scapigliata*,
crtež na papiru, 24,7x21cm, 1508.

Leonardo da Vinci u crtežima je posjedovao majstorsku vještinu daleko više od same i samo tehničke vještine. Bio je vrlo selektivan kada je koristio tamne i oštre crte. To ne znači da su njegovi crteži bili jednostavni. Upravo suprotno. Pojednostavljivanje može biti jedan od najtežih aspekata crtanja. Da bi pojednostavio, umjetnik je morao znati koje su informacije ključne za uključivanje u sam crtež, a koje treba izostaviti kako bi ga ojačao. Leonardo da Vinci bio je vrlo selektivan i na njegovim crtežima nema ničega suvišnog ili nepotrebnog. Na primjer, na gornjem crtežu (slika 6) koristio je tamne, oštre crte samo kako bi naglasio i uveo dubinu crta lica (oči, nos, usta). Ti naglasci kontrastiraju mekoći ostatka crteža te nam usmjeravaju pažnju na žarišne točke, značajke lica. Na mojim radovima vidljiva je ista težnja u stvaranju samoga crteža. U digitalnom radu pod nazivom *To je tako, ne pravi od tuge nauku, mani svijetlo na sljedećem brijegu* (slika 5) korišteni su originalni crteži koji u digitalnoj obradi u samom crtežu ostaju netaknuti te je zadržana senzibilnost samoga rada.

Seriju crteža, koju predstavljam u svom praktičnom dijelu diplomskog rada, također se može povezati i sa suvremenom umjetnicom Jenny Saville. Umjetnica živopisno prikazuje ljudsko tijelo koje nadilazi granice klasične figuracije. Svaka obojena masa održava svoj gipki, pokretni život, a uljana boja na njenim radovima poprima visceralnost poput živog mesa te samim tim se razlike između živih tijela i njihovih naslikanih prikaza počinju rušiti. Dodirne točke sa svojim diplomskim radom pronalazim u radu naslovljenim *The Mothers*, 2011., (slika 7) koji je nastao nakon što je Saville gledala animirani film o Leonardu da Vinciju (<https://gagosian.com/exhibitions/2010/jenny-saville/>).

SLIKA 7. Jenny Saville *The Mothers*, 2011.

ulje i ugljen na platnu, (270 × 220 cm)
© Jenny Saville

Istu tematiku, motiv majke, u svom radu razrađujem na potpuno drugačiji način. Ovdje nisam bila vođena idejom i radom Jenny Saville niti likovnim ostvarenjem djela Leonarda da Vinci. Upotrijebila sam portret vlastite majke pod nazivom *Osmijeh se zaledi na čas* (slika 8), koji sam načinila prije mnogo godina, te vlastitu figuru akta pod nazivom *A svi su mrtvi, odneseni, bršljan je davno prekrio stih* (slika 9), koji je nastao prije godinu dana. Spajanjem tih dvaju radova predstavljam odnos s majkom. Rad je u konačnici izrađen u digitalnom obliku pod nazivom *A' svi su mrtvi i blaženi, bršljan je davno prekrio stih. Od zlih*

vremena su spašeni, a trag poštenja i dobrote k'o oreol još rominja oko njih (slika 10), a za koji su korišteni prethodno navedeni originalni crteži.

SLIKA 8. Crtež *Osmijeh se zaledi na čas* SLIKA 9. Crtež *A svi su mrtvi, odneseni, bršljan je davno prekrio stih*

SLIKA 10. Digitalni rad *Al' svi su mrtvi i blaženi, bršljan je davno prekrio stih. Od zlih vremena su spašeni, a trag poštenja i dobrote k'o oreol još rominja oko njih*, 37x58cm

SLIKA 11. Jenny Saville *Zurenje*
59,4x42cm, 2012.

SLIKA 12. Crtež *Tvoja je sreća samo tvoja stvar*,

4.1. Pogled u prošlost

Portret djevojčice pod nazivom *Zurenje* (slika 11) umjetnice Jenny Saville svojim nazivom aludira na statičnost crteža, a višestrukim ponavljanjem motiva oka unutar samoga portreta umjetnica kao da na psihološki način razrađuje sam naziv crteža. U zaleđenom, ukočenom pogledu naslućuje se praznina samoga pogleda; kao stanje ukočenosti uma koje je minimalnim dodavanjem crvene boje dodatno naglašeno. Višestrukim ponavljanjem gotovo cijeloga portreta umjetnica postiže sablasnost. Portret moje majke, koji sam nacrtala prije mnogo godina, pod nazivom *Tvoja je sreća samo tvoja stvar* (slika 12) nastao je iz potrebe za razvijanjem umijeća crtanja portreta. Motiv djevojčice sada ima potpuno drugo značenje. Više ne predstavlja portret djevojčice nego čežnju za voljenom osobom, za prošlošću. Zbog tih osjećaja osjetila sam potrebu isti crtež obraditi i digitalno te je nastao rad pod nazivom *Al' zato tvoja tuga, to je već priča druga, to na moj račun ide* (slika 13), u kojemu je upotrijebljen i originalni crtež pod nazivom *U suzici što blista, čuda se trista vide* (slika 16). Zbog velike

unutarnje potrebe i dalje razrađujem isti crtež, no sada u tehnici kolaža; rad je u nastajanju, naziva *Dani zvijezda posvećeni njoj, zauvijek* (slika 15). Samim procesom sve više osvještavam, u početku nesvjesnu, potrebu za rekonponiranjem starih crteža te komponiranjem u nova ostvarenja u digitalnom obliku i tehnici kolaž.

SLIKA 13. Photoshop AI' zato tvoja tuga, to je već priča druga, to na moj račun ide 37x52,5cm

SLIKA 14. Jenny Saville, *Rosetta II*, ulje na akvarelnom papiru, 252x187,5cm, 2005. – 2006.

4. 2. Stakleni pogled u neizvjesnost budućnosti

Portret umjetnice Jenny Saville pod nazivom *Rosetta II* (slika 14) već na prvi pogled kod promatrača izaziva „stanje“ šoka. Sljepilo odmah na prvi pogled vidljivo mlado lice baca u drugi plan. No plava boja koju je umjetnica upotrijebila i na licu ukazuje na beznađe naslikane osobe tako da i sama nijansa plave boje izaziva osobni šok. Umjetnica prikazivanjem neidealiziranog lica mlade žene ujedno prikazuje duboku nesreću, izmučenost samom doživljenom životnom tragedijom. Kao da je zabilježila trenutak odustajanja od

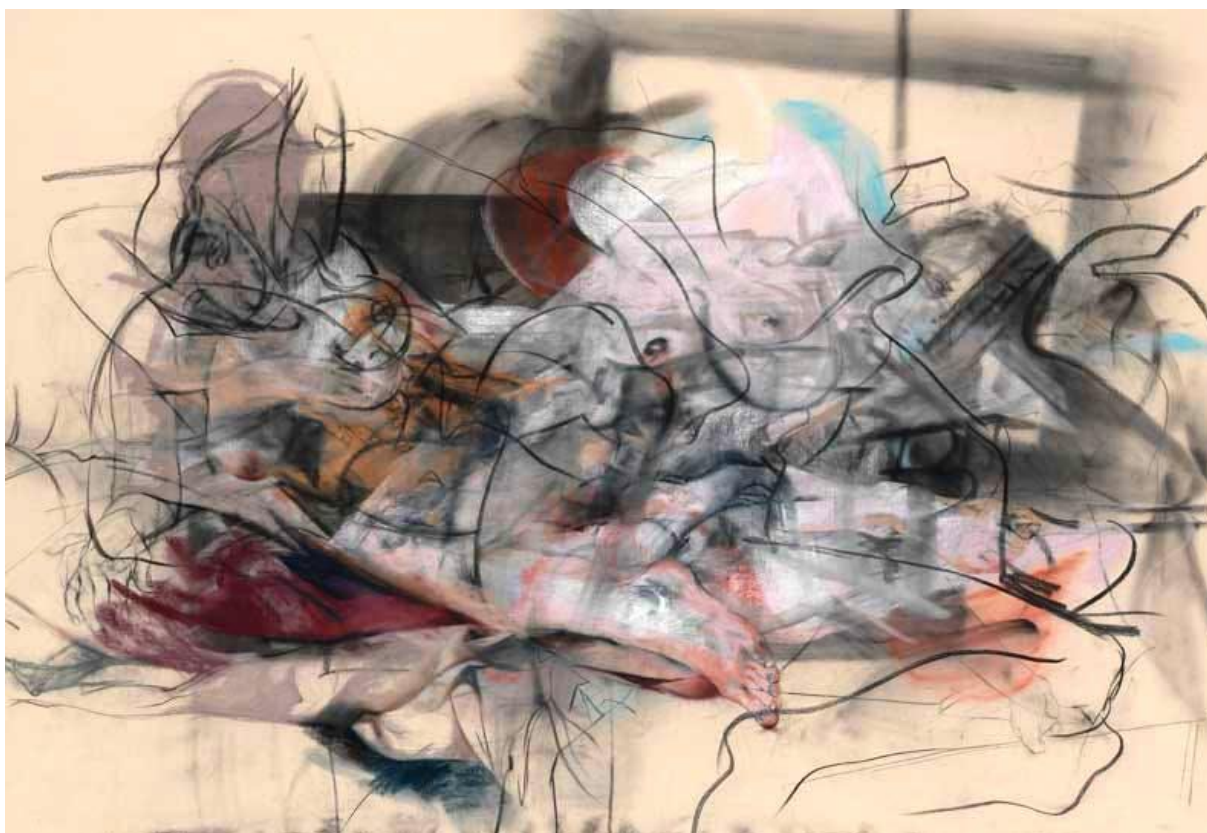
života. U svom digitalnom radu, pod nazivom *Al' zato tvoje tuga, to je već priča druga, to na moj račun ide*, koristila sam originalne crteže koji su nastali prije mnogo godina. Portret vlastite majke smjestila sam u snježnu kuglu u želji da sačuvam prošlost, da ju zaštitim od nesigurnosti koju donosi budućnost. Pogled koji se probija kroz staklenu kuglu postaje i sam staklen. Kao da je ostao zarobljen u njoj. Na portretu *Rosetta II*, kroz stakleni pogled mlade osobe, probija se osjećaj patnje, kojoj se ne nazire skorašnji kraj.

SLIKA 15. Kolaž *Dani*
zvijezda posvećeni njoj, zauvijek

SLIKA 16. Crtež *U suzici što blista, čuda se trista vide*

SLIKA 17. Jenny Saville *Bez naziva*, pastel i ugljen na platnu, 170x250cm, 2012. – 2014.

Jenny Saville na svojim monumentalnim radovima ostavlja vrlo senzualni dojam površine i mase. Prikaz subjekata na crtežu *Bez naziva* (slika 17) Jenny Saville graniči s apstraktnim. Lica, trupla, udovi preklapaju se sjenama i odrazima, kojima kao da, u ovom radu, izbjegava prikazati živo tijelo. Tijela su zagrljena i isprepletana do gotovo same apstrakcije, a siluete nacrtane ugljenom dočaravaju bezvremenski ljudski postupak skiciranja.

SLIKA 18. Digitalni rad *Opet si u srce stigla, sa zemlje svu tugu digla* SLIKA 19. *Obično noću kad je vjetrovito, samoća napusti svoje korito i mutna voda poplavi poljane sjećanja u glavi svud, olovka na starom papiru*

4.3. Rastvaranje crteža

Digitalni kolaž pod nazivom *Opet si u srce stigla, sa zemlje svu tugu digla* (slika 18) nastao je od jednog originalnog crteža pod nazivom *Obično noću kad je vjetrovito, samoća napusti svoje korito i mutna voda poplavi poljane sjećanja u glavi svud* (slika 19). Dekomponiranjem originalnoga crteža te njegovim ponovnim komponiranjem sve negativne aspekte vlastitog *corpusa*, kao da „seciram“, upotrebljavam u stvaranju novoga rada. Kao da samim procesom „rastvaranja“ staroga crteža te stvaranja novoga rada, postizem „rastvaranje“ i jačanje unutarnjih veza.

5. ZAKLJUČAK

Proces izrade crteža omogućio mi je uvid u moja unutarnja stanja koja sam duboko proživljavala u teškim životnim razdobljima. Crtajući, oblikujući svoja ostvarenja ostvarivala sam osobne katarzične trenutke. Crteži, u kojima je kompozicija otvorena, dovode me do nepreglednih prostora slobode stvaranja. Primjenom Photoshop alata otvorilo se polje nesagledivih mogućnosti za stvaranje novih značenja. Komponiranje crteža, njihovo dekomponiranje te rekonponiranje podsjeća na kontrakciju mišića gdje nestaju negativni aspekti vlastitog *corpusa*. Sve to smatram jednom vrstom samoterapeutskog djelovanja, jačanjem osobnih unutarnjih stanja.

6. SAŽETAK

Pomoću otvorene kompozicije u radovima ostvarujem mogućnost mnoštva varijacija u spajanju različitih fragmenta osobnih doživljaja. Svakom novom rekompozicijom starih radova postavljam novi pogled u tumačenju značenja rada koji, između ostalog, predstavlja refleksiju stanja osobnog unutarnjeg prostora te se na taj način postiže uvid u metafizičko stanje cijelog osobnog habitusa. *Corpus* čini nematerijalno tijelo, odnosno duhovno i emocionalno stanje čovjeka i zbog toga tim pojmom obuhvaćam cijelu seriju radova i njihovih varijacija. Crteži koji su nastajali tijekom duljeg vremenskog razdoblja, u konačnici su mi koristili kao dijelovi za rad u Photoshopu. U odnosu između manualnog crtanja i Photoshopa osjetila sam zamagljivanje granica. To zamagljeno polje osjećam kao izvor slobode u stvaranju.

Ključne riječi: crtež, digitalna obrada, osobni prostor, rekompozicija, habitus, *corpus*.

7. LITERATURA

- 1.Hall, J.1998. *Rječnik tema i simbola u umjetnosti*. Školska knjiga. Zagreb.
- 2 Klaić, B.2012. *Novi rječnik stranih riječi*, Školska knjiga, Zagreb.
- 3.Lacey, A. R.2006. *Rječnik filozofije*. Kruzak. Zagreb.
- 4.Leonardo da Vinci. Izumi Leonardo da Vinci.
- 5.*Leksikon umjetnosti, od pretpovijesti do danas*.2001. EXTRADE. Rijeka.
- 6.Nardini, B.2005. *Leonardo da Vinci, Život i djelo*. Marjan tisak. Split.
- 7.Škrbina, D.2013. *Art terapija i kreativnost*. Veble commerce. Zagreb.
- 8.Šuvaković, M. 2005.*Pojmovnik suvremene umjetnosti*. Horetzky -Vlees & Beton, Zagreb – Ghent.
- 9.Leonardo da Vinci.1988. *Traktat o slikarstvu*.Beograd.
- 10.Van den Dries, L. 2006.*Corpus Jan Fabre, Zapisi o procesu stvaranja*. Dubrovačke ljetne igre. Dubrovnik.
- 11.Zollner, F.*Leonardo da Vinci, The Complete Paintings and Drawings*. Taschen
- 12.*Rječnik filozofskih pojmova*. <https://www.filozofija.org/rjecnik-filozofskih-pojmova/>(preuzeto 24.9.2020.).
- 13.*Definicije značenja Corpus*.<https://www.xn--rjenik-k2a.com/corpus>(preuzeto 24.9.2020.).
14. Wikipedia. *Kabala i razine tijela*.https://hr.wikipedia.org/wiki/Kabala_i_razine_tijela(preuzeto 24.9.2020.).
- 15.Hrvatska enciklopedija.*Habitus*.<https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=23997> (preuzeto24.9.2020.).
- 16.Wikipedia.*Habitus (sociologia)*.[https://it.wikipedia.org/wiki/Habitus_\(sociologia\)](https://it.wikipedia.org/wiki/Habitus_(sociologia)) (preuzeto 24.9.2020.).
- 17.Core.*HABITUS, a Esclarecer o Habitus*.
<https://translate.google.com/translate?hl=hr&sl=pt&u=https://core.ac.uk/download/pdf/235209126.pdf&prev=search&pto=aue> (preuzeto 24.9.2020.).
- 18.Saville, J.<https://gagosian.com/exhibitions/2010/jenny-saville/> (preuzeto 1.10.2020.).

8. POPIS PRILOGA

SLIKA 1. Leonardo da Vinci, studija ruku, crtež na papiru, 1490.,

<https://arthistoryproject.com/artists/leonardo-da-vinci/study-of-a-womans-hands/>(preuzeto 24.9.2020.)

SLIKA 2. *Najbolje godine ovog života mog, sjajne i rđave, samo su kliznule k'o sila Dunava pod sjenkom tvrđave*, crtež, olovka na starom papiru

SLIKA 3. Crtež korišten u izradi digitalnog rada

SLIKA 4. Crtež korišten u izradi digitalnog rada

SLIKA 5. Digitalni rad *To je tako, ne pravi od tuge nauku, mani svjetlo na sljedećem brijegu*

SLIKA 6. Leonardo da Vinci *La Scapigliata*, crtež na papiru, 24,7x21 cm, 1508.,
https://de.wikipedia.org/wiki/Die_Scapigliata#/media/Datei:Lascapigliata.jpg (preuzeto 3.10.2020.)

SLIKA 7. Jenny Saville *The Mothers*, ulje i ugljen na platnu, 270x220, 2011.,
<http://drawingdawg.blogspot.com/2014/08/jenny-saville.html>(preuzeto 1.10.2020.)

SLIKA 8. *Osmijeh se zaledi na čas*, olovka na starom papiru

SLIKA 9. *A svi su mrtvi, odneseni, bršljan je davno prekrilo stih*, olovka na starom papiru

SLIKA 10. Photoshop *A svi su mrtvi, odneseni, bršljan je davno prekrilo stih. Od zlih vremena su spašeni, a trag poštenja i dobrote k'o oreol još rominja oko njih*, 37x58

SLIKA 11. Jenny Saville *Zurenje*, crtež, 59,4x42, 2012.,
<http://drawingdawg.blogspot.com/2014/08/jenny-saville.html>(preuzeto 1.10.2020.)

SLIKA 12. *Tvoja je sreća samo tvoja stvar*, olovka na starom papiru

SLIKA 13. Photoshop *Al' zato tvoja tuga, to je već priča druga, to na moj račun ide*, 37x52,5

SLIKA 14. Jenny Saville *Rosetta II*, ulje na akvarelnom papiru, 252x187,5, 2005. – 2006.,
<https://arthur.io/art/jenny-saville/rosetta-2>(preuzeto 3.10.2020.)

SLIKA 15. *Dani zvijezda posvećeni njoj, zauvijek*, kolaž

SLIKA 16. *U suzici sto blista, čuda se trista vide*, olovka na starom papiru

SLIKA 17. Jenny Saville *Bez naslova*, pastel i ugljen na platnu, 170x250, 2012. – 2014.,
https://www.pinterest.com/pin/327425835384221991/?nic_v2=1a6WrCnnw (preuzeto 3.10.2020.)

SLIKA 18. Digitalni rad *Opet si u srce stigla, sa zemlje svu tugu digla*

SLIKA 19. *Obično noću kad je vjetrovito, samoća napusti svoje korito i mutna voda poplavi poljane sjećanja u glavi svud, olovka na starom papiru*